

275

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara**Sayı** : B.15.O.APK.0.23-300-372**Konu** : Yazılı Soru Önergesi**19 MART 2001**

4051

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 16.02.2001 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-9083 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Mustafa GEÇER'in tarafıma tevcih ettiği 7/3511-8873 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cumhuri ERSUMER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (5 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sayın H. Hüsamettin ÖZKAN)

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA GEÇER'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3511-8873)**

Soru 1 :

"MAVİ AKIM" Projesi dahilinde 444 km.lik Samsun-Ankara doğal gaz iletim hattı ihale edilmeden hangi gerekçeler ile OHS Konsorsiyumuna verilmiştir?

Cevap 1 :

Mavi Akım projesi kapsamında yer alan 501 km. uzunluğunda ve 48 inç çapındaki Samsun-Ankara boru hattının yapımı uluslararası bir Anlaşma hükmü olduğu için ihale dışı tutulmuştur. Boru Hattının Türk Rus ortak şirketlerinden oluşan bir Konsorsiyum tarafından yapılması, 15 Aralık 1997 tarihinde imzalanan ve 01 Nisan 1998 tarihinde TBMM'de onaylanarak 04 Nisan 1998 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 4357 Sayılı Yasa ile kanunlaşan Hükümetlerarası Anlaşma'nın 3. Maddesi ile kayda alınmıştır. Hükümetlerarası Anlaşmanın 3. Maddesinde "Samsun-Ankara boru hattının Gazprom'un ana inşaat şirketi ile Türk şirketlerinden oluşacak bir konsorsiyum tarafından inşaa edileceği" ibaresi bulunmaktadır. Gazprom, ana inşaat şirketi olarak Stroytransgaz'ı bildirmiş, Stroytransgaz da Türk ortaklarının Turan Hazinedaroğlu İnş. Tic. A.Ş. ve Öztaş İnşaat Tic. A.Ş. olduğunu BOTAŞ Genel Müdürlüğü'ne iletmiştir.

Soru 2 :

Ülkemizde ve yurt dışında önemli projelere imza atan firmaların 175 ile 250 milyon dolar arasında bir fiata yapacaklarını belirtmelerine rağmen 89-164 milyon dolar fazla (339 milyon dolar) bir fiata verilmesindeki kamu menfaati nedir?

Cevap 2 :

Söz konusu proje kapsamında;

- a) 48 inç çapında ve 501 km. uzunluğunda boru hattı inşaatı,
 - b) 33 MW gücünde bir adet kompresör istasyonu ve
 - c) 16 milyar metreküp kapasiteli ölçüm istasyonu,
- malzeme temini, inşaatı ve montajı yer almaktadır.

OHS Konsorsiyumu ile BOTAŞ Genel Müdürlüğü arasında imzalanan sözleşmeye göre; 48 inç çapında ve 501 km. uzunluğundaki boru hattının maliyeti 285.880.500 ABD Doları, 33 MW gücünde bir adet kompresör istasyonunun maliyeti 40.869.500 ABD Doları ve 16 milyar metreküp kapasiteli ölçüm istasyonunun maliyeti 13.000.000 ABD Doları olmak üzere toplam proje maliyeti 339.750.000 ABD Dolarıdır.

Yukarıda verilen maliyetlere BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından daha önce gerçekleştirilen projelerin birim maliyetlerinden faydalanılarak ulaşılmış olup, dolayısıyla boru hattı maliyeti ile birlikte kompresör istasyonu ve ölçüm istasyonunun maliyetlerini toplayarak bunu sadece boru hattı maliyeti gibi göstermek gerçekleri yansıtmamaktadır.

Soru 3 :

OHS Konsorsiyumu ile yapılan antlaşmada yer alan "avans ödemesi" maddesi BOTAŞ Yönetim Kurulu tarafından değişiklik yapılmak sureti ile 52 milyon dolar avans hangi gerekçe ile verilmiştir?

Cevap 3 :

OHS Konsorsiyumu ile 31 Temmuz 1999 tarihinde sözleşme imzalanmış ve BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nün tüm tip sözleşmelerinde yer aldığı üzere, sözleşmenin ilgili avans maddesi gereği sözleşme bedelinin %15'i tutarındaki avans konsorsiyuma ödenmiştir.

Boru hatları ve kompresör istasyonları malzeme temini ağırlıklı projelerdir. Boru ve turbokompresör gibi malzemelerin tutarı, toplam proje maliyetinin yaklaşık %75'ini oluşturmaktadır. Bu tür malzemelerin temini siparişten sonra belirli bir imalat süresini gerektirmekte olup, boru hattı ve kompresör istasyonu projelerinin planlanan tarihte başlaması ve belirlenen zaman dilimi içerisinde tamamlanabilmesi için özellikle hat borularının ve turbokompresör ünitelerinin mümkün olan en kısa sürede imalatının gerçekleştirilerek sahaya getirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca boru hattı yapımında kullanılan çok sayıda özel iş makinalarının temininde de aynı durum söz konusudur. Yüklenici firma veya konsorsiyumlar boru, vana, turbokompresör gibi proje kapsamında kullanılacak malzemelerin üreticilerine sipariş için başvuruda bulunduklarında, malzeme üreticileri, yüklenici firmaların daha sonra herhangi bir sebeple siparişlerinden vazgeçerek üretim programlarını aksatmamaları için siparişi veren yüklenici firmalardan, malzeme bedelinin belli bir oranındaki tutarın akreditif açılarak kendilerine avans olarak henüz imalata başlamadan ödenmesini şart koşmaktadırlar. Malzeme üreticileri ile alıcılar arasında böyle bir piyasa mekanizması bulunmaktadır. Bu nedenle BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından sözleşmelerin de bir gereği olarak proje bünyesinde kullanılacak malzemelerin sözleşmelerin imzalanmasından sonra yüklenici firma veya konsorsiyumlarca hemen siparişlerinin verilebilmesi ve imalatlarına başlanılmasının sağlanması ve boru hattı inşaatı için gerekli olan özel amaçlı iş makinalarının temini ve saha mobilizasyonlarının tamamlanması için, ön ödeme olarak sözleşme bedelinin % 15'i tutarındaki bir meblağ teminat mektubu karşılığında avans adı altında, tüm boru hattı projelerinde sözleşmelerin bir gereği olarak ödenmektedir.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nün daha önce tamamladığı tüm projelerde ve halen devam eden diğer projelerinde sözleşmenin bir gereği olarak avans ödemesi yapılmıştır. Samsun-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı Projesinde de malzeme siparişlerinin yapılması ve ekip ekipman temininin gerçekleştirilebilmesi için 339.750.000 ABD Doları olan toplam sözleşme bedelinin

%15'ine karşılık gelen 50.962.500 ABD Doları tutarındaki bedel, Sözleşmenin gereği olarak ve teminat mektubu karşılığında üç taksit halinde Müteahhit Konsorsiyum'a avans olarak ödenmiştir.

Tüm projelerde ödenen avanslar, yine sözleşmenin bir gereği olarak daha sonra gerçekleştirilen aylık hakedişlerden kesinti yapılarak geri alınmaktadır. Bu çerçevede boru hattı bölümü tamamlanan Samsun-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı projesinde de boru hattına karşılık gelen avans miktarı aylık hakedişlerden kesilerek geri alınmış bulunmaktadır,

Ayrıca SAMSUN-ANKARA Doğal Gaz Boru Hattı Projesinin Sözleşme'sinde; alınan avans miktarına eşit teminat mektubuna ilaveten, "Mavi Akım" Projesi'nin GAZPROM'dan kaynaklanan nedenlerle realize olmaması durumunda, ve Gaz Alım Satım Sözleşmesinin SAMSUN-ANKARA bölümünün inşaatına başlanabilmesi için deniz geçişinin borularının ve kompresör istasyonunun malzemelerinin sipariş edildiğini gösterir belgelerin sunulması, inşaat sözleşmesinin imzalanması ve projenin finansmanın temin edilmesi şartlarını içeren 18.1,2,3 fıkralarına karşılık, avans bedelinin BOTAŞ Genel Müdürlüğü ile GAZEXPORT arasında yürürlükte olan kontrat çerçevesinde, mevcut Batı Hattı'ndan alınan doğal gaz bedelinden mahsup edilmesi yönünde ikinci bir teminat alınmıştır.

Soru 4 :

İhalesiz iş verilen OHS Konsorsiyumu'nu oluşturan firmalardan ÖZTAŞ firmasının ANAP Çankaya eski ilçe başkanı Vehbi ÖZKOÇ'a ait olduğu doğrumudur?

Cevap 4 :

Söz konusu kişi hakkında Bakanlığımızda siyasi geçmişi ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Soru 5 :

Doğu Beyazıt-Ankara doğal gaz boru hattı ve Mavi akım boru hattı kaç inç'lik boru ile gelmektedir? Km.si kaç dolara yaptırılmaktadır? İkisi arasında ölçü farkı yok ise fiat farkı neden meydana gelmiştir?

Cevap 5 :

Doğubayazıt-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı;

-Doğubayazıt-Erzurum (48 inç çapında, 301 km. uzunluğunda)

-Erzurum-İmranlı (48 inç çapında, 325 km. uzunluğunda)

-İmranlı-Kayseri (48 inç çapında, 260 km. uzunluğunda) ve

-Kayseri-Ankara (40 inç çapında, 320 km. uzunluğunda)

-Kayseri-Konya-Seydişehir (40 inç çapında 230 km. 16 inç 110 km)

bölümlerinden oluşmaktadır.

Samsun-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı'nın maliyet tesbit çalışmaları esnasında soru 2'nin cevabında da açıklandığı üzere inşaat çalışmaları o dönemde devam eden Doğubayazıt-Erzurum hattının birim maliyetleri esas alınmıştır.